

Forum 2006 – „Dolny Śląsk 2020 – dobre miejsce do życia”

Tegoroczne Forum postawiło przed nami wszystkim pytanie, co zrobić, aby w 2020 roku Dolny Śląsk był naprawdę dobrym miejscem do życia. Chcemy, by był on regionem, który chce się odwiedzać i w nim przebywać. Regionem, do którego będą chcieli wrócić ci wszyscy, którzy obecnie wiążą swoje marzenia z krajami od nas odległymi i z którym zwiążą swoją przyszłość ci, którzy być może na razie nie wiedzą jeszcze o jego istnieniu. Biorąc bowiem pod uwagę obecne tendencje demograficzne i migracyjne w całej Europie, trzeba jasno powiedzieć, że przyszłość należeć będzie do regionów, które swoich mieszkańców (aktualnych i potencjalnych) przekonają do tego, że są miejscem do życia lepszym od innych znajdujących się na wyciągnięcie ręki, dzięki globalnym osiągnięciom.

Już obecnie nie jest pod tym względem najgorzej. Dolny Śląsk, jak pokazała to panelowa dyskusja znaczących inwestorów, jest miejscem poważnie przez nich brany pod uwagę i nierzadko wygrywającym w konkurencji z innymi, bliższymi i dalszymi regionami. Wygrywamy położeniem, dużą liczbą wykształconych młodych ludzi (i jeszcze większą liczbą tych, którzy się kształcą). Region nasz oraz Wrocław mają ambitne plany rozwojowe (**EXPO, EIT+**), co sprawia, że przyszłość rysuje się interesująco. Co ważniejsze, dostrzegamy także wizjonerstwo przekładające się na dobrą codzienną praktykę wielu samorządów (przykładem może być Świdnica, która prezentowała swoje dokonania i plany na tegorocznym Forum). Inwestorzy wskazywali na fakt, że różni potencjalni partnerzy, z którymi mieli do czynienia w naszym regionie wyrażali podobne opinie, nie dezawuowaliśmy jedni drugich i ograniczyliśmy zbędną wewnętrzną konkurencję. Ta atmosfera współpracy (do której powstania przyczyniło się i osiem edycji DFPiG) uwiarygodnia nasz region jako ten, z którym warto wiązać swoje aspiracje. To bardzo ważna wskazówka, której powinniśmy się podporządkować w przyszłości. **Ważne jest, by ambitne plany rodzące się w regionie spotykały się z życzliwym i jednoznacznym poparciem innych aktorów życia publicznego. Tylko dzięki wspólnemu działaniu możemy je zrealizować.** A każdy sukces może być punktem wyjścia do kolejnych ciekawych idei i kolejnych kroków w stronę Dolnego Śląska – dobrego miejsca do życia.

Jednym z symptomów tego, że region jest dobrym miejscem do życia, jest duma jego mieszkańców. Oczywiście duma powinna być uzasadniona istotnymi dokonaniem, ale faktem jest, że jeszcze nie potrafimy dostrzegać wystarczająco wyraźnie (ale też nagłaśniać i promować) własnych dokonań. Przykładem mogą być nasze dokonania w zakresie współpracy (nie tylko Forum w Krzyżowej), czy ciekawe inicjatywy takie jak Dolnośląski Certyfikat Gospodarczy (po raz kolejny wręczany w czasie Forum). Tym razem w Krzyżowej również wyartykułowano kilka nowych idei – podpisano **porozumienie na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu**, które może być zaczątkiem szerokiego współdziałania społecznego w tym zakresie i krokiem do powołania Dolnośląskiej Rady Zrównoważonego Rozwoju (zadaniami i sposobem funkcjonowania Rady zajmowała się jedna z grup dyskusyjnych – grupa A2). Wyrażono też opinię o konieczności zrealizowania zgodnie z formułą Forum spotkań subregionalnych (np. pogranicza polsko-niemieckiego) lub branżowych (problematyka służby zdrowia). Umiejętność planowania strategicznego jest podstawowym atrybutem kreatywnego regionu i kraju- zwrócił na to dobitnie uwagę nasz gość z Warszawy, wybitny regionalista prof. Antoni Kukliński. Na Dolnym Śląsku wrocławskie uczelnie wyższe oraz samorząd wojewódzki na mocy zapisów Dolnośląskiej Strategii Innowacji tworzą Dolnośląskie Centrum Studiów Regionalnych, które ma

pielęgnować te cechy. Dodatkowo wraz z prof. Kuklińskim postulujemy wykreowanie siłami Dolnego Śląska serii wydawniczej „Biblioteka wiedzy o regionach Europy”, która miałaby europejski zasięg i znaczenie a jednocześnie promowała nasze dokonania i naszą myśl regionalistyczną (i strategiczną). Ważne też, żeby tematykę przyszłorocznego Forum – Kreatywny Dolny Śląsk, wpisać w szerszy, europejski kontekst poprzez konferencję międzynarodową na temat roli regionów w zwiększeniu europejskiej kreatywności.

Zresztą Dolny Śląsk świadom jest tego, że ma do odegrania pewną rolę również w międzynarodowym układzie. Z tej przesłanki wynika praktyka zapraszania na Forum jednego z państw jako specjalnego gościa Forum. W tym roku była to Ukraina, którą reprezentował Konsul Generalny w Krakowie Michajło Brodowycz. Współpracy z Ukrainą poświęcony był wykład inauguracyjny prof. Stefana Mellerera i kilka innych ważnych wystąpień. Nad rolą Dolnego Śląska w tej współpracy zastanawiali się też uczestnicy jednej z grup problemowych (Grupa C5). Temat był żywo przyjęty i dyskutowany, co dobrze wróży rozwojowi gospodarczych i politycznych relacji Dolnego Śląska z ukraińskimi partnerami.

Obrady w grupach podzielono na trzy bloki tematyczne. Pierwszy – „Perspektywy Rozwoju” dotyczył najogólniejszych perspektyw rozwojowych. Grupa A1 „**Dolny Śląsk na tle Europy – korzyści i zadania**” jako najważniejszy wysunęła wniosek takiego uproszczenia procedur przyznawania środków unijnych, by można je było w pełni absorbować. Postulat ten dotyczy tego, co możemy zrobić na Dolnym Śląsku (do europejskich i ogólnopolskich zawiłości proceduralnych nie wolno dodawać nowych, tworzonych na miejscu), ale też naciskania na rząd i Komisję Europejską dla osiągnięcia sensownego poziomu deregulacji. Do podobnych konkluzji doszli też uczestnicy grupy A3 („**Partnerstwo publiczno – prywatne**”). Obowiązujące przepisy, zwłaszcza w zakresie prowadzenia inwestycji, hamują rozwój i uniemożliwiają sensowne wdrażanie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Grupa A2 „**Polityka gospodarcza - w stronę zrównoważonego rozwoju**” postulowała możliwie szybkie powołanie Dolnośląskiej Rady Zrównoważonego Rozwoju oraz nakreśliła postulaty dotyczące jej funkcjonowania. Chodzi tu o taki rozwój społeczno-gospodarczy regionu, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Celem nadrzędnym jest bowiem zagwarantowanie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i pokoleń przyszłych. Dolny Śląsk jako region zrównoważony fizjograficznie został obdarzony przez naturę niezmiernie cennym potencjałem przyrodniczym. Dowodem na to jest utworzenie na terenie województwa 2 Parków Narodowych, 66 rezerwatów, 12 parków krajobrazowych, 17 obszarów chronionego krajobrazu, a także użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Wiele emocji w Polsce budzi Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000. W ramach tej sieci na Dolnym Śląsku wyznaczono 3 obszary specjalnej ochrony ptaków oraz zgłoszono 49 obszarów ochrony siedlisk. Sprawia to, że różnymi formami ochrony objętych będzie około 25 % powierzchni województwa.

Ingerencję, zarówno w zasoby odnawialne, jak i nieodnawialne wymuszać będzie coraz częściej wzrost tempa rozwoju gospodarczego regionu. Jest więc z pewnością czym wypełnić działalność oczekiwanej Dolnośląskiej Rady Zrównoważonego Rozwoju.

Grupa problemowa A4 – „Dolnośląska prowincja - wsie i miasteczka” postawiła niezmiernie ważny problem co można zrobić, by rozwój Dolnego Śląska nie był udziałem jedynie (czy też głównie) metropolitalnego obszaru Wrocławia i kilku innych centrów wzrostu. Problem nie ma łatwego rozwiązania. Niektóre podregiony Dolnego Śląska potrafią dobrze wykorzystać swoje szanse, inne mają z tym kłopoty. Kluczem są zasoby ludzkie. Trzeba więc starać się o powstrzymanie niekorzystnych tendencji migracyjnych, a powstające deficyty uzupełniać. Może warto sięgać po zasoby kadrowe Wrocławia i innych ośrodków. Młodzi zapewne nie zechcą związać się z peryferiami regionu. Ale są przecież „młodzi emeryci”, ludzie o dużych zasobach doświadczenia i energii, którzy mogą chcieć zmienić miejsce i sposób życia.

Drugi blok problemowy – „Warunki Prowadzenia Biznesu” - dotyczył kwestii gospodarczych. Pierwsza grupa (B1) „**Otoczenie biznesu – partner czy policjant?**” już po raz drugi zajmowała się na Forum problematyką współpracy biznesu i jego administracyjnego (głównie fiskalnego) otoczenia. Uczestnicy podkreślili, że dzięki prowadzeniu takich rozmów zmienia się wzajemne nastawienie obu stron, co bardzo pozytywnie wpływa na relacje pomiędzy fiskusem a biznesem. Sformułowano szereg konkretnych wniosków dotyczących polskiego systemu podatkowego, sposobu funkcjonowania aparatu podatkowego, ale też i niezbędnych zmian w szerokiej mentalności (postrzeganie fiskusa jako wroga, społeczna aprobata dla ucieczki od podatków).

Grupa B2 – „**Przestrzeń dla biznesu**” analizowała ważne uwarunkowanie procesów rozwojowych jaką jest dostępność (i atrakcyjność) terenów pod inwestycje gospodarcze (ale również pod budownictwo mieszkaniowe). Jej uczestnicy zgodzili się co do tego, że podaż atrakcyjnych gruntów powinna być zwiększona (są to w dużej mierze planistyczne decyzje gmin). Sprawdza się również na Dolnym Śląsku formuła wspierania przedsiębiorczości poprzez kreowanie różnego rodzaju Parków Przemysłowych czy Parków Technologicznych. (II 13)

Sprawnie funkcjonujące połączenie komunikacyjne Dolnego Śląska z resztą Polski (i całym światem) jest warunkiem koniecznym rozwoju regionu. Upominamy się więc o nie od początku spotkania w Krzyżowej. W tym roku obradowała na ten temat grupa B3 – „**Komunikacja ze światem**”. Odnotowano poprawę stanu głównych szlaków komunikacyjnych (bliski koniec modernizacji autostrady A-4, zbliżające się rozpoczęcie budowy Autostradowej Obwodnicy Wrocławia, postęp prac przy modernizacjach S-3 i S-8, pozytywne sygnały dotyczące tras - S-30 do Lubawki i S-5 na Poznań, postęp przy odbudowie linii kolejowej E-30, projekt budowy nowego Wrocławskiego Portu Lotniczego). Są one dowodem lepszego rozumienia naszych problemów na poziomie centralnym, a więc dowodem skuteczności naszego lobbingu. Jednakże potrzeby nasze idą dalej. Konieczne jest m.in. przedłużenie drogi ekspresowej S-5 z Wrocławia do Morawskiej Trebawy w Republice Czeskiej, a więc realizacja postulowanej od 1999 roku trasy na Wiedeń, przedłużenie drogi ekspresowej S-8 z Wrocławia do Jeleniej Góry (przez Wałbrzych) oraz modernizacji linii kolejowej z Wrocławia do Jeleniej Góry.

Zdecydowanego postępu musimy dokonać na poziomie regionalnym. Stan dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych (przynajmniej niektórych) ma podstawowe znaczenie dla lokalnej gospodarki, a sprawne połączenia kolejowe w regionie mogą go należycie zintegrować. Poprawa i skrócenie czasów dojazdu do poszczególnych ośrodków jest m. in. receptą na pojawiające się w niektórych obszarach regionu problemy – z jednej strony braku miejsc pracy, z drugiej braku rąk do

pracy. Pojawiające się inicjatywy lokalne (np. Wrocławska Kolej Aglomeracyjna) winny być w krótkim czasie skoordynowane przez Regionalny System Komunikacji Publicznej.

Wreszcie, warunki dla przedsiębiorczości, ale też jakość życia mieszkańców zależy od sprawnego i bezawaryjnego funkcjonowania wszelkich sieci – energetycznych (elektryczność, gaz), wodno-kanalizacyjnych itd. Nad tymi sprawami obradowano w grupie B4 „**Infrastruktura sieciowa – bezpieczeństwo w sieci**”. Jednym z istotnych wniosków jest konieczność uwzględniania różnych modeli osieciowania dolnośląskich gmin. Trzeba do tej problematyki podchodzić w bardziej indywidualny sposób uwzględniając kwestie kosztów (stopień integracji w trudnych, np. górskich warunkach) a nawet kwestie estetyczne. Grupa B5- **Technologiczne wsparcie biznesu na Dolnym Śląsku**- podkreśliła rolę nowoczesnych technologii w rozwoju regionu. Przedsiębiorcy powinni chętniej inwestować w rozwiązania mobilne i systemy wspomagające zarządzanie. Naturalna więź pracownika z biurem zostanie zerwana, co powinno uelastyczyć podejście do zatrudnienia. Uczestnicy podkreślili ogromną wagę współpracy firm informatycznych, uczelni i samorządów we wspieraniu rozwoju nowych technologii. Z kolei zadaniem samorządów powinno być przygotowywanie odpowiedniej infrastruktury do inwestycji technologicznych, np. uinternetowania gmin.

W czterech grupach bloku tematycznego „Kreatywny Region” dyskutowano nad społecznymi problemami rozwoju regionu. Dyskutowano więc o zwiększaniu **atrakcyjności turystycznej regionu** (grupa C2), o **edukowaniu ludzi kreatywnych** (grupa C3), o **roli lokalnych mediów informacyjnych** (grupa C4).

Zasadnicze wnioski tego bloku, jak i całego Forum dobrze oddają konkluzje grupy C1 „**Kapitał społeczny: zaufanie i odpowiedzialność**”, która kontynuowała dyskusję rozpoczętą na Forum przed dwoma laty. Kapitał społeczny jest na pewno kluczowy zarówno dla uzyskania odpowiedniego tempa rozwoju, jak też dla uczynienia regionu atrakcyjnym dla jego mieszkańców. Wiemy już wiele na temat tego, co powinno się zrobić dla jego powiększenia. I cel ten możemy osiągnąć tylko własnym wysiłkiem. Rozmawiajmy o naszych wspólnych wartościach. Twórzmy platformy szerokiego dialogu społecznego. Kształtujmy postawy obywatelskie wśród dzieci i dorosłych. Kreujmy lokalnych liderów. Budujmy dolnośląską tożsamość i patriotyzm. Walczmy z pozostałościami homo sovieticus tworząc społeczeństwo oparte na zaufaniu i wzajemnej odpowiedzialności. Odregulujmy prawo, wprowadźmy w nasze działania więcej zaufania, a mniej kontroli. Razem urzeczywistnijmy nasze dolnośląskie marzenia...

Krzyżowa, 19 listopada 2006